

Aan de staatssecretaris voor cultuur en media, mevrouw G. Uslu

Amsterdam, 24 mei 2022

Geachte staatssecretaris,

Met het oog op de besluitvorming aangaande de stelselherziening en de recente verkenning van de Raad voor Cultuur, wil Kunsten '92 graag zijn standpunt verhelderen en nog enkele overwegingen meegeven.

Kunsten '92 blijft erbij dat op korte termijn een verlenging van de cultuurnota met twee jaar het meest wenselijk is, op voorwaarde dat daarvoor de benodigde extra middelen beschikbaar worden gesteld en dat de samenhang en gelijke behandeling in het bestel op alle niveaus geborgd wordt (zowel binnen het bestel als tussen de overheidslagen). Zo krijgen instellingen meer tijd om gemaakte plannen uit te voeren die door corona niet konden plaatsvinden. En tegelijkertijd ontstaat er ruimte (maar niet te veel) om de gewenste herinrichting van het bestel ter hand te nemen. Indien er bestelbreed niet voldoende draagvlak voor een eenmalige verlenging van twee jaar zou zijn is een lichte toetsing in combinatie met een evaluatiemoment na twee jaar een mogelijkheid.

Het is moeilijk de discussie over herinrichting van het stelsel los te zien van de crisis waar we nog steeds middenin zitten. De coronacrisis heeft de zwakke kanten van het bestel zichtbaar gemaakt en de noodzaak van een aanpassing van het bestel nog eens extra benadrukt. De samenhang en afhankelijkheid tussen het gesubsidieerde en het niet-gesubsidieerde deel van de sector werden zichtbaarder dan ooit: de kwetsbaarheid van de culturele arbeidsmarkt met zijn grote aandeel zzp'ers en de zwakke financiële weerbaarheid van culturele organisaties zijn daar voorbeelden van. Op een aantal gebieden ontbraken de instrumenten en de middelen om die complexe infrastructuur overeind te houden.

Stelselveranderingen vergen een lange adem, bijvoorbeeld omdat daar wetswijzigingen bij komen kijken. Andere knelpunten kunnen juist voortvarender aangepakt worden. Beide invalshoeken zijn urgent en belangrijk. Wij realiseren ons ook dat het debat over die stelselverandering de afgelopen twee jaar heeft stilgelegd en dat het nu van het grootste belang is dat er een traject wordt ingezet dat wordt gedragen door een samenspraak tussen Rijk, gemeenten en provincies en het culturele en creatieve veld.

Wij roepen u op om samen met de sector een agenda voor de korte, de middellange en de lange termijn op te stellen met daarbij een tijdslijn, die als leidraad kan dienen om vaart te houden in het proces voor stelselverandering, los van subsidieperiodes. Hierbij moet goed worden gekeken naar samenhang in het bestel en naar de verschillende verantwoordelijkheden, zowel van de overheden, als van de sector.

Belangrijk onderdeel van die stelselverandering is het in de sector breed gedragen voorstel, daterend van vóór de pandemie, om de cultuurnotaperiode structureel te verlengen van 4 naar 6 jaar. De enorme administratieve druk, de daarbij komende hoge kosten en het gebrek aan ruimte voor bestelontwikkeling worden al jarenlang als ineffectief beschouwd. Evenzo belangrijk is de behoefte aan meer flexibiliteit in het systeem, met een beoordelingssystematiek die meer gebaseerd is op vertrouwen en met meer samenhang tussen de culturele en creatieve sector, inclusief (nieuwe) media. (Zie ook onze [New Creative Deal](#)).

Tot slot nog een aandachtspunt. In haar contourenbrief aan de Tweede Kamer van 16 november 2021 heeft minister van Engelshoven een belangrijke randvoorwaarde voor een eenmalige verlenging van de subsidieperiode geschetst:

“Het verlengen van de huidige subsidieperiode met 2 jaar kost vanaf 2025 in totaal ongeveer €25 miljoen per jaar. Voor 2021 - 2024 is namelijk budget toegevoegd voor de zogenaamde B-lijsten van het fonds Podiumkunsten en een aantal projectsubsidies voor instellingen die na het Kamerdebat alsnog voor subsidie in aanmerking kwamen (Eurosonic Noorderslag, Scapino Ballet, Next Nature Network, Gasthuis Frascati). Wanneer alle instellingen gelijk worden behandeld zullen ook deze subsidies moeten worden verlengd. Daarnaast merk ik dat er grote overeenstemming is over de noodzaak om vanaf 2025 ook ruimte te bieden aan nieuwe aanvragers. Ook dit vraagt om het opstellen van nieuwe regelingen en vrijmaken van budget, bovenop de €25 miljoen die nodig is voor de verlening van de huidige subsidies.”

Kunsten '92 wil graag benadrukken dat het beschikbaar stellen van deze extra middelen cruciaal is en dat daarbij uiteraard rekening moet worden gehouden met Fair Practice. Daarnaast is het in standhouden van de samenhang tussen instellingen en makers uit alle disciplines en onderdelen van de culturele basisinfrastructuur - dus inclusief de door de Rijksfondsen meerjarig gefinancierde instellingen - van essentieel belang.

Laat de voorbereiding en advisering over een volgende beleidsperiode *niet* het denken over de langere termijn wegdrücken. Werk aan parallelle trajecten en blijf daarbij de sector als één geheel zien.

Graag gaan wij hierover met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Jan Zoet, voorzitter Kunsten '92